

No. 1. imprimata
acasa.

I O N P I L L A T
S C U T U L M I N E R V E I

619

1058/57

中

619
—

859-1
P 65

I O N P I L L A T
S C U T U L M I N E R V E I

VERIFICAT 2005

619

41.315

VERIFICAT 2014

VERIFICA
2019

AJUNS acum pe culmea vieții, înainte
De a descrește'n umbra ținutului tăcut,
Zeiță înarmată cu lanceie și scut,
Stăpân deplin pe cuget, înalț o rugăminte.

De ani destui Diana cu raza ei mă minte
Și, falsă ca și valul din care s'a născut,
Cythereenei pradă destui ani am zăcut
Plătindu-i vamă chinul și lacrima fierbinte.

Cu mai păzită grijă îmi voi păstra odorul.
Spun crinului și rozei un veșnic bun-rămas:
Măslinul și un dafin să-mi străjue ogorul.

Nu-ți dau, de patimi arsă, o inimă pustie,
Dar gânditorul suflet ce singur mi-a rămas,
Tu încunună-l, Dreapto, cu verde poezie.

DEOARECE, Senino, mireasă mi-ești și soră
Și călăuză'naltă pe valul ce-am urcat,
Cuminte și'ndrăsneată, cu capul ridicat
Să-mi stai, spintecătoare de veșnicii, la proră.

Iar eu din întuneric intrând în auroră
Și limpezit cu totul de patimi și păcat,
Voi cerceta cu ochii părerea de uscat
Pe umăr de talazuri, albind ca o amforă.

Strălucitoare'n suflet e țara ta, Zeiță!
Bachantele în fața-i prin noapte se ascund,
Fug speriați Silenii încununați cu viță.

Apollo însă tainic pe fruntea-ți cum răsare,
In razele rășfrânte de scutul tău rotund,
Imi naște nouă Muze mărețe la picioare.

A CELAȘ zeu profetic cutremură stejarii
Dodonii și la Delos înaltul palmier
Rămâne mărturie legând pământ și cer,
Dar au tăcut de-atuncia Homerii și Pindarii.

In temple profanate au năvălit barbarii
Și viersul lor răsună strident și adulter,
Dar n'au să se ridice pe piscul auster
Nici când, al poeziei cu strictele fruntarii.

De lauda, de ura lor oarbă azi nu'mi pasă.
M'am depărtat de-un laur ce'n fiecare zi
Pe altă frunte'ngustă mai veștejit se lasă.

Căci tu îmi crești în suflet — la fel cum altădată
Din creștetul lui Joe destinul te trezi —
Senina fericire puțin îngândurată.

A DĂPOSTIT sub scutul Minervei stau deoparte
La umbra unui dafin ce n'are veștejiri,
De gloria lumească, de secile vrăjiri
A vremii'nșelătoare totuna de departe.

Adun pământ și plante și oameni într'o carte
Inaltă în simțire, bogată'n zugrăviri.
Din vechile otrăvuri făcut-am isbăviri,
Din turbure vieață, armonioase arte.

Dar sarcofagul poartă îngemănate roade:
În juru-i saltă'n soare al zeilor alai,
Năuntru zace mortul cu viermele ce-l roade.

Nu-i nimeni desnădejdea din gând să mi-o ghicească,
Doar tu, Zeiță clară ca flacăra, îmi dai
Puterea să-mi torn chinul în marmura cerească.

PRECUM prin crâng, în umbră, o pasăre ațipă
Din sborul ei rănită de vechiul vânător
Și te ajunge glasul-i sunând sfâșietor
Când vrea și nu mai poate să'nalțe o aripă,

In sângele-mi departe se tânguie și țipă
Iubirea încolțită de rănilor ce-o dor;
Sleită se mai sbate când nu e ajutor
Să-i dea o vlagă nouă în neguroasa clipă.

De prin afund de mine, aud cum se prelinge
In liniștea de astăzi neliniștea de ieri'.
Zeiță prinsă'n zeaua luminii ce învinge,

In sufletu-mi noptatic în arme te coboară.
Străpunge-o fără milă cu suliță de fier,
Dă-i moarte bieteii inimii ce n'a putut să moară.

NEPTUN pe mări în spume și-a așezat domnia;
Zefir, pe-o adiere; Boreu, pe-un aprig vânt.
Cybela 'mpărătește pe rodnicul pământ
Și Ceres leagă spicul și Bachus crește via.

Și-împart nemuritorii: văzduhul, apa, glia
Și tot ce-a fost pe lume și toate câte sunt.
Un zeu ne duce'n leagăn și altul în mormânt;
Ei ne trimet păcatul și nevinovăția.

Veghează zei, zeițe pe orișice făptură —
In arbore: Driada; la vatră: zeul Lar.
Suntem ca fire prinse în vasta țesătură.

Nu pot să lupt cu zeul: el dă și el culege;
De el nebunu'ncearcă să fugă în zadar.
Eu mă supun, cuminte, la ne'ndurata lege.

CU armonie simplă de linii și lumină
Trezindu-ne comoara gândirilor adânci,
In tragică splendoare prin dezolate stânci,
Se profilează templul tău vechi pe o colină.

Dar veac de veac frontonul îl crapă; se înclină
Coloana albă 'n vremea ce-o surpă stând pe brânci;
Și'n țara pustiită de barbari: Turci și Frânci,
Prin pietrele de-acantă dau tufe de sulfină.

Când vremile și omul, Minerva mea, te lasă,
Când slava ta n'o ține granitul cel mai dur,
Din paisprezece versuri ți-oi făuri o casă.

Dar dă-mi, Zeiță, harul și legile'nțelepte,
Sonetul meu să suie în veșnicul azur
O vrajă de pilaștri și de proporții drepte.

SUB rod se'ndoaie pomul supus și se ascunde,
El ce sfida Prierul cu verzile lui frunți.
Și râul făr'astâmpăr ce spumega prin munți,
La vale poartă pașnic corăbiile pe unde.

Departe jocul fraged al anilor pătrunde
Și iată-i, rari pe tâmplă, întâii peri cărunți,
Când patimi împlinite s'au arcuit în punți
Și fecundate doruri s'au liniștit profunde.

Ca șarpele de-acuma îmi schimb noroc și piele,
Căci soarta nu-mi apleacă vieața în zadar
Cu versuri care-atârnă din ce în ce mai grele.

In toamna unde darul se pârgue'n tăcere
Aștept să vii și, rece, cu dreptul tău cântar,
Să-mi hotărești măsura de-amaruri și de miere.

LA Roma, când Horațiu prindea nemuritoare
Cadența ta în Odă, când verbul suveran
Îl mlădia'n Eglogă poetul mantuan,
La noi spuneau din frunză păstori pe la isvoare.

Dar să'ți înalț primește Sonetul la picioare,
Ca să înfrunte ritmic al vremilor noian —
Când simt sub mână lira, pe fie-care an
Mai pură, mai pioasă și mai învingătoare.

Din lutul țării mele mi-am ridicat spre tine
Un suflet ca un codru adânc și nepătruns;
I-ai dat desăvârșirea coloanelor eline.

Nici azi nu-l va pricepe hilotul și nici mâne,
Dar versul meu în slujba-ți purificat și uns
Și logodit în taină cu Muzele, rămâne.

21.315

PE mări nu poate vasul să sboare dacă vântul
In pânze chibzuite nu-și frânge vлага lui,
Și drumului s'așterne în goana gândului
Fugarul, doar când frâul i-a stăpânit avântul.

Din liră ca să'nvie, deplin și proaspăt, cântul
Pe coarde numărate ești nevoit să-l sui
Și nu se schimbă piatra informă în statui
De n'o lovești cu dalta. La fel e și cuvântul.

Năuci, să creadă Sciții că bâlciul e-un spectacol,
Că'n lire nestrinite dorm melodii adânci,
Că'n vorbe ne'nțelese se-adună un oracol.

Adevărata artă de alte minți se-alege:
Nu pâlpâie în noaptea desişului, pe stânci
In soarele Minervei scânteie alba-i lege.

ABIA sosi Prierul cu'ntâia rândunică
Și-l strânse galben vara la pieptu-i însořit
Și iată peste dealuri lumina și-a oprit
Din toamnă raza lungă prin fulgii care pică.

Tot ce-am legat de suflet, cu aripi se ridică;
Ce mi-a fost drag pe lume, în ochi mi s'a umbrit
Și'n amintire suie cu fumu-i albășrit
Iubirea cea mai mare, dorința cea mai mică.

Cu trecerea rotundă a lunilor rotește,
Schimbat pe bolta nopții, străvechiul zodier
Și steaua ca și visul în zori se vestejește.

Nimic nu se re'ntoarce la fel a doua oară:
Nici anotimp, nici suflet, nici pasăre, nici cer...
Eternă doar Minerva cu lira le măsoară.

ICAR cum îl sfidase cu aripe de ceară,
L-a prăbușit Apollo pe-al mărilor podmol.
Și pe Acteon care-i pândise trupul gol,
Prin câinii lui, Diana l-a osândit să piară.

Chiar Prometeu, când slăvii a smuls un foc în pară,
El ce s'a vrut năprasnic al omenirii sol,
Pe stânci legat de Joe, cu vulturii ocol,
Hrăni flămânde ciocuri din fierea lui amară.

Și totuși nu mi-e teamă în nalta mea trufie
Comoara ta în versul sonetelor s'ō fur,
In suflet când eroii Heladei îmi învie.

Deapururi în lumina senină urcă sborul,
Pe veci văd ochii minții tiparele de-azur,
Când focul fără moarte îl ține răpitorul.

DIN toate,-această roză ce'n moarte mai încheagă
O inimă de flăcări pe palidul stufig,
Prin seara prelungită de soarele pieziș
Cum tremură în purpur, îmi este cea mai dragă.

Și tămâioasa-aceasta ce s'a păstrat întregă
In via pustiită de-al toamnei luminiș,
Acuma când scânteie de brumă prin frunziș
Mai tare mă încântă și locului mă leagă.

Mi-e dor de ce'nflorește sub semnul despărțirii
Și brațele ce albe de gâtul meu s'au prins
Mă țin când știu că mâne s'or șterge iar privirii.

Minerva-mi spune: „Uită ce'n pulbere se cerne.
Ciorchini de stele setea ți-o sting și am întins
Iubirii tale cupa petalelor eterne“.

NESPOVEDITĂ mie ce grijă îți apleacă
Profilul pur pe brațul în lance răzimat?
Ce chin tăcut, Zeiță, în marmură săpat
Ți-a adumbrit pleoapa de lacrimi pururi seacă?

Credeam că numai omul cu mintea lui săracă,
Divino, se frământă de patimi turburat.
Ce săgetare-ascunsă un zeu dușman ți-a dat?
Chiar rănilor lui Eros cu vremea au să treacă.

Mi-a spus nemuritoarea: „Grăești ca muritorii.
Sub alte legi stă neamul din care m'am ivit,
El n'are-amurg, nici noapte și nu cunoaște zorii.

Ce m'a durut odată, mă doare pe vecie...
Dar din senina pace și chinul otrăvit,
Mi-a învățat cuvântul înalta-i simetrie.“

DIN Helicon coboară iar cele nouă Muze
Inconjurând altarul cu pasul lor pios.
In număr și'n cadență suind armonios
Eterna poezie li s'a desprins din buze.

Vin câte trele Grații în cântec de cobuze:
Un singur vânt le umflă vestmântul unduios
Din care, pentru tine crescând misterios,
Divin răsare ritmul din formele confuze.

Orfeu te părăsește pe veci, Eurydice!
El lira și-o consacră Minervei ca un dar
Și imnul proslăvirii dă cerul să-l despice.

Chiar Egipanul tainic, ducând la colțul gurii
Un nai de trestii, lasă când repede, când rar,
Lung lauda să-ți sune în liniștea pădurii.

IN căutarea prăzii de aur a cântării,
Spre tainele Colhidei, nou Iason, am pornit.
De hyperboreene furtuni nebiruit,
Scăpai din valuri teafăr și de urgia mării.

Iar astăzi când din neguri răsar pe clina zării
Și dafinul și templul tău alb, ce liniștit
Imi trag la țărnișă trirema cu rostrul ei proptit
De plaja aurie în raza înserării.

Acum veniți, tovarăși! Juncanul nou la coarne,
Juncana fără pată, să-i ducem la altar —
Ca jertfa lor norocul spre noi să ni-l întoarne.

Și tu, Zeiță, lasă din falnicul tezaur
Ce l-a purtat Berbecul divin, să smulg măcar
Pe liră o fărâșă din lâna lui de aur.

NU'S vindecat cu totul, Senino, de Himeră.
Pe buze tot îmi arde sărutul blestemat
Și'n ochiul rău și verde, pe care l-am urmat
Atât de mult pe vremuri, iubirea mea tot speră.

De nimeni deslegată și astăzi îmi oferă
Enigma-i dureroasă un Sfinx neîndurat
Și sufletul ce'n ghiare atât i-a tremurat,
Mai tremură privindu-l și-acum, din altă sferă.

Nu's vindecat cu totul, Minerva mea. Simt încă
Harpiile pe frunte cu sborul lor nefast.
Mai simt străvechea spaimă și vraja ei adâncă.

Iar glasul de Sirenă tot mai suav îmi sună
In cântecele morții, amăgitor și vast
Ca marea care-și mișcă argintul viu sub lună.

TE-AM regăsit, de mintea-mi cu-atâta mai aproape
Cu cât credeam, Ascunso, mai mult că te-am pierdut.
Erai aici, în suflet. Profilul cunoscut
Mă lumina cu umbra lăsatelor pleoape.

Cum am putut să-ți caut pe cer, pe câmp, pe ape,
Neperitoarea urmă, când trebuia tăcut
Doar să m'aplec în mine puțin, să-ți fi văzut
Inalta strălucire ce'n lume nu încape.

Te-am regăsit aceeași de ieri, de totdeauna,
Cu chip de muritoare și gând nemuritor.
Ce laudă mai sfântă să născocească struna?

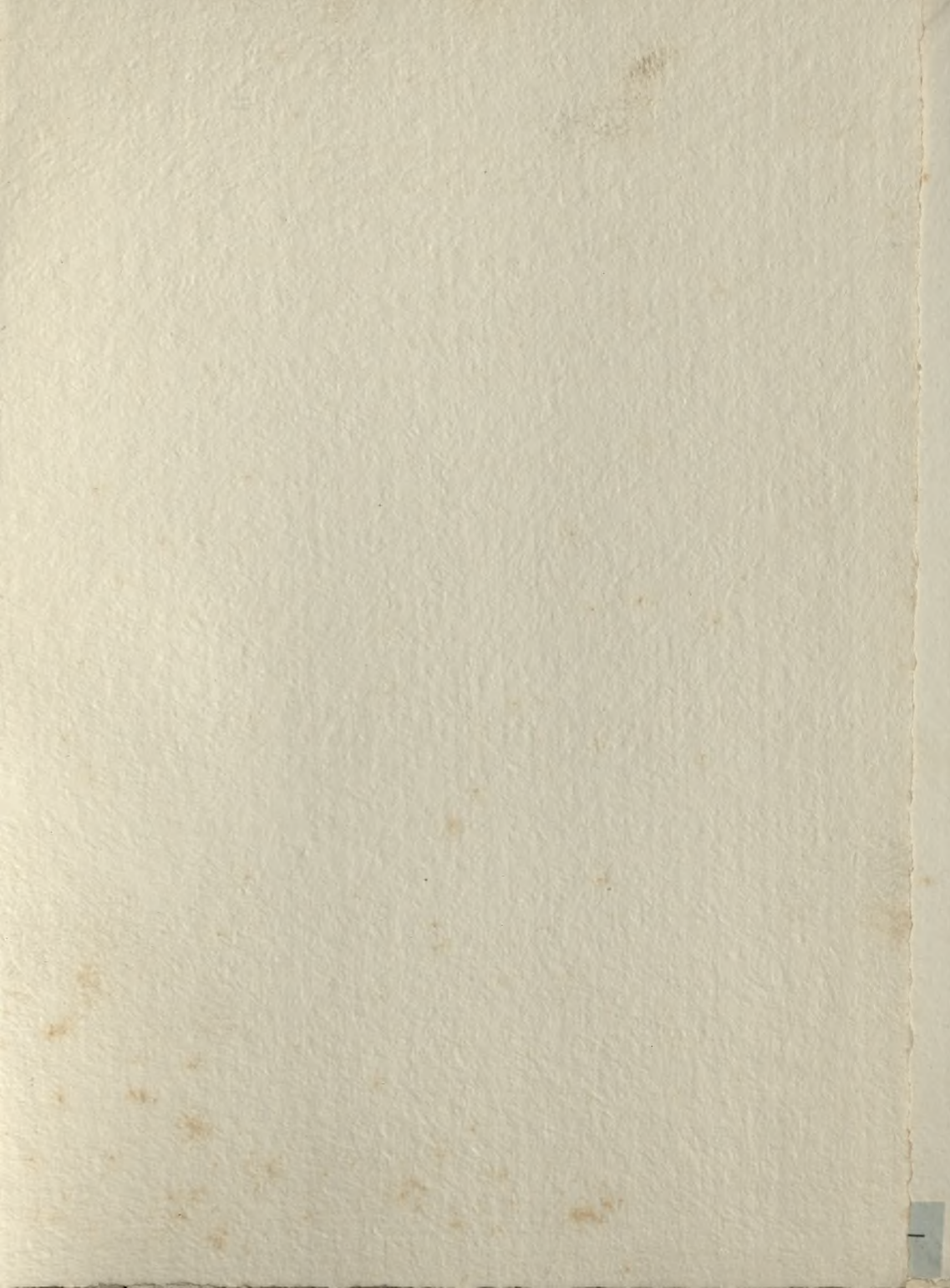
Și-acum când știu că viersul din suflet nu-mi mai pleacă
Și'n albia lui cântă curatul său isvor
Pe veci de-acuma poate și lira mea să tacă.

Aceste XVIII Sonete, presimțite în 1927 pe Acropole în preajma Parthenonului și scrise la Miorcani în August 1933, au fost tipărite în Noembrie aceluiaș an de tipografia „Luceafărul“ pentru colecția de poezie și artă „Pleiada“, în 150 exemplare de lux numerotate și semnate de autor.

Exemplarul No. 144

Ion Pillat

10 lei

105 8.157

Alu

10